

Vládní reklamní kampaně musí skončit

PETR MACH

Letos se roztrhl pytel s vládními „informačními kampaněmi“. Vláda masivně využívá peníze daňových poplatníků, aby je – formou placené reklamy – informovala o své politice.

Vláda platí peníze – které nám všem nejprve sebrala – billboardy, inzeráty a televizní reklamu, aby nás informovala o tom, co prosadila v uplynulém období, o tom, že Česká republika bude půl roku předsedat Evropské radě, nebo o tom, že je dobré jíst ryby.

Na kampaně tohoto typu vláda jen za poslední rok utratila na půl miliardy korun (viz tabulka). Spíš bychom vládě doporučili o půl miliardy snížit daně nebo letošní rozpočtový deficit.

Nefér reklama

Někdy jde o reklamu pouze zbytečnou. Častěji jde ale o reklamu, kterou vláda narušuje volnou hospodářskou soutěž nebo volnou politickou soutěž.

Zbytečná je reklama sdělující, že Česká republika bude půl roku předsedat v EU Evropské radě. Není nutné, aby to dopředu věděli i lidé, kteří se normálně o politiku nezajímají. Heslo „Evropě to osladíme“ je možná vtipné, ale jsou to vyhozené peníze.

Ministerstvo zemědělství platí penězi nás všech kampaň zaměřenou na to, abychom jedli více domácích ryb a více biopotravin. Jak k tomu ale přijdou dovozci ryb a výrobci „ne-bio“ potravin? Producenti biopotravin a domácích ryb si mají platit reklamu ze svého jako všichni ostatní. Vláda by neměla narušovat hospodářskou soutěž.

Nehorázná je samochvála vlády, když informuje formou placených inzerátů veřejnost o svých úspěších. Jsou-li to zřejmé úspěchy, pak o nich jistě lidé vědí. Co když ale někteří daňoví poplatníci – voliči a politici, kteří je reprezentují, vidí úspěchy vlády v jiném světle?

Politici se o interpretaci kroků vlády mají střetávat v médiích, psát články a poskytovat rozhovory. Vláda by však neměla zneužívat peníze všech lidí, aby propagovala svůj názor formou inzerce. Chtějí-li vládní politici své úspěchy zdůraznit, mají si platit předvolební inzeráty ze stranických peněz.

Vláda může tvrdit, že prezentuje fakta – a že tedy nenarušuje politickou soutěž. Ale i prezentace faktů za veřejné peníze je narušením politické soutěže. Vláda např. v inzerátu tvrdí: „Reálná hodnota průměrného důchodu vzrostla o 1,8 %“. Jenže stejné skutečnosti se dají prezentovat různě. Co kdyby opozice raději veřejnosti sdělila fakt „Relace průměrného důchodu k průměrné mzdě opět poklesla“? Pokud jde o sociální politiku, je časopis *Laissez Faire* rozhodně na straně vlády než socialistické opozice, ale z principu nemůžeme souhlasit s takovýmto zneužíváním veřejných peněz. Vládní výklad nemá větší nárok na peníze daňových poplatníků než opoziční výklad.

Tato vláda není první, kdo zneužívá peníze daňových poplatníků ke komerční a politické reklamě. Socialistické Palasovo ministerstvo zemědělství dalo na propagaci značky Klasa na léta 2005 a 2006 dvě stě milionů. Fatální byla v roce 2003 za premiéra Špidly vládní kampaň jednostranně propagující vstup do EU za 200 milionů korun.

Současná vláda ale rozjela kampaně v nebyvalém měřítku. Až bude někdy ODS v opozici, nebude mít morální právo kritizovat levicovou vládu, až bude dělat totéž. Politici v současné vládě jsou možná vedeni dobrými úmysly a myslí si, že účel svěří prostředky. Dláždí tím ale cestu do pekel. Prosíme proto vládu – skončete to.

Některé vládní kampaně za uplynulý rok

„ Evropou volnou cestou “ (vládní informační kampaň ke vstupu do Schengenského systému bez hraničních kontrol)	25 milionů	Agentura TBWA	
„ Pomáhat a chránit “ (kampaň Ministerstva vnitra na změnu image české policie, částečně ospravedlnitelná jako náborová reklama)	22 milionů	Agentura TBWA	
Klasa (kampaň Ministerstva zemědělství na podporu konzumace potravin, původně českých, v současnosti jakýchkoliv)	180 milionů	Agentura Ogilvy & Mather	
„ Žiju bio “ (kampaň Ministerstva zemědělství na podporu tzv. biopotravin)	28 milionů	Agentura Ogilvy & Mather	
„ Ryba je dobrá, zdravá a domácí “ (kampaň Ministerstva zemědělství na podporu konzumace sladkovodních ryb)	150 milionů	Agentura Dorland	logo zatím není
„ Vláda pro Vás “ (kampaň Úřadu vlády před komunálními a senátními volbami o úspěších vlády)	10 milionů		
„ Evropě to osladíme “ (kampaň o tom, že Česká republika bude od 1. 1. do 30. 6. 2009 předsedat Radě EU)	12 milionů (1. fáze)		

Český přístav v Hamburku – daňový ráj?

PETR MACH

Spojené království Velké Británie a Irsko získalo v roce 1898 od Čínské císařství do suverénního pronájmu na 99 let „svobodný přístav“ Hongkong. Nová britsko-čínská smlouva uzavřená při předávání Hongkongu zpět pod správu Číny zajistila Hongkongu autonomii na minimálně dalších 50 let (viz LF září 2007). Hongkong tak zůstává „svobodným přístavem“ a jeho ústava zaručuje, že v zemi budou i nadále jen minimální daně a žádná cla. I Česká republika má podobné území, což není všeobecně známé.

Po první světové válce získalo Československo na základě Versailleské smlouvy do extrateritoriálního pronájmu na 99 let část německého území v oblasti Svobodného hanzovního města Hamburku. Na mapě Hamburku dostalo místo jméno Moldauhafen (Vltavský přístav) a Prager Ufer (Pražské nábřeží).

Pohled na Moldauhafen.

Foto: minibild.de

Po rozpadu Československa přešla práva ve věci tzv. Českého přístavu v Hamburku na Českou republiku. Místo aby Česká republika tohoto jedinečného – od daní mezinárodní smlouvou osvobozeného a do suverénního pronájmu na 99 let svěřeného – území řádně využívala, nechává náš stát území uprostřed Hamburku chátrat.

Co říká Versailleská smlouva

Versailleská smlouva (1919) stanovila, že „Německo pronajme Československu na dobu 99 let území v přístavech Hamburk a Štětín. Oblasti budou v režimu svobodných zón a budou využívány k přímému tranzitu zboží mezi přístavem a Československem.“ (čl. 363 Versailleské smlouvy) a že „Delimitace území a jejich vybavení, využívání a obecně veškeré podmínky jejich využití včetně částky nájmu budou dojednány komisí, která se bude skládat z jednoho delegáta za Německo, jednoho za Československo a jednoho za Velkou Británii. Takto dojednané podmínky

budou moci být doladěny stejným postupem každých deset let. Německo konstatuje dopředu, že se bude plně držet takto dojednaných podmínek.“ (čl. 364 Versailleské smlouvy)

Dále Versailleská smlouva stanoví, že zboží ve svobodných zónách bude osvobozeno od daní: „Zboží vstupující a opouštějící svobodnou zónu nemůže podléhat jakémukoliv importnímu či exportnímu clu... Zboží nesmí podléhat ani žádnému jinému poplatku či dani kromě statistického poplatku, který nesmí přesáhnout jedno promile hodnoty zboží a který smí být použit výhradně k pokrytí nákladů na statistické výkazy o pohybu zboží v přístavu.“ (čl. 328 Versailleské smlouvy) „...Veškeré zboží, které bude moci být spotřebováno ve svobodné zóně bude osvobozeno od daní a poplatků, ať již by šlo o spotřební daně či obdobné poplatky, kromě statistického po-

platku, jak je popsán výše v článku 328.“ (čl. 329 Versailleské smlouvy) „Dovozní clo může být uvaleno na zboží, které opouští svobodnou zónu, aby bylo spotřebováno v zemi, na jejímž území se svobodný přístav nachází. Obráceně, exportní clo může být uvaleno na zboží přicházející z takové země do svobodné zóny. Takováto exportní a importní cla pak musí být uvalována na stejném principu a ve stejných sazbách, a to na celní hranici dotyčného státu. Na druhé straně, Německo nesmí uvalovat jakkoliv nazvaná exportní, importní či tranzitní cla a poplatky na zboží dopravované po zemi či po vodě skrze německé území do nebo ze svobodné zóny do jakékoliv jiné země. Německo připraví nezbytnou legislativu, která zajistí a zaručí takovouto svobodu tranzitu zboží po železnici nebo řece přes své území, aby zaručilo běžný přístup do svobodné zóny.“ (č. 330 Versailleské smlouvy)

Smlouva o pronájmu svobodného přístavu byla komisí dojednána 16. února 1929

a podepsána mezi Československem a za Německo Svobodným hanzovním městem Hamburk) 2. listopadu 1929. Rozloha pronajatého území činí 29.024 m², k němu jsou připojeny přednostním užívacím právem přilehlé přístavní vodní plochy. Aktuálně Česká republika platí za území nájem ve výši 61 tisíc euro (1,5 milionu korun) ročně.

Český přístav je extrateritoriálním územím České republiky (podobně jako mají USA např. od Kuby v pronájmu území Guantánamo). Smlouva mezi Československem a Svobodným hanzovním městem Hamburkem o pronájmu území též zaručuje, že pokud jde o zaměstnávání osob v českém svobodném přístavu, nevztahuje se na tyto osoby žádný německý zákoník práce včetně ustanovení o minimální mzdě. Dále se stanoví, že úřední nápisy mají být ve svobodném přístavu uváděny dvojjazyčně – česky a německy.

Při vstupu do EU nebylo v přístupové smlouvě stanoveno, že by se toto extrateritoriální území stalo součástí EU, lze jej tedy považovat za území patřící České republice, na které se nevztahuje právo Evropské unie (podobně jako má např. Velká Británie suverénní území Akrotíri a Dhekelia na Kypru, aniž by tato území byla součástí EU).

Využití svobodného přístavu

Od zahájení pronájmu v roce 1929 dalo Československo svobodný přístav do podnájmu Československé plavební společnosti labské, a.s. Tato společnost provozovala jak přístav, tak vodní dopravu po labské vodní cestě. Firma metitím prošla znárodněním v roce 1949 a privatizací v roce 1992. V důsledku úbytku zakázek

Vjezd do Moldauhafen.

Foto pm

(elektrárny začaly uhlí přepravovat po železnici) a vzhledem k nedokončené splavnosti Labe pro plně naložené remorkéry se firma dostala v roce 2001 do konkurzu. Společnost Československá plavba labská, a.s. v likvidaci stále v českém přístavu pronajímá část hal.

O tyto budovy vede táhlý soudní spor se státem. Konkurzní správce totiž zahrnul v roce 2001 tyto budovy do konkurzní podstaty, ačkoliv stojí na pozemcích pronajatých na 99 let státem a ačkoliv neexistuje žádný předávací protokol mezi státem a Československou plavbou labskou, a.s., který by na ni vlastnictví budov převedl. Navíc, podnájemní smlouva mezi státem a Československou plavbou labskou z roku 1992 (podepsaná za stát tehdejší ministrem hospodářství Karlem Dybou)

stanoví, že i na stavby v českém hamburském přístavu, které by případně byly ve vlastnictví Československé plavby labské, má v případě konkurzu Česká republika předkupní právo. Přestože se o tyto budovy vede spor, který paralyzuje efektivní využívání svobodného přístavu, a přestože Československá plavba labská, a.s. v likvidaci obývá a pronajímá budovy, jejichž vlastnictví je předmětem sporu, neukládá výnosy z pronájmu budov na zvláštním účtu, aby po ukončení sporu mohly připadnout zákonnému vlastníku.

Je tedy jednoznačným projevem laxnosti českého státu že svá práva řádně neuplatňoval, že se nechal zastupovat ve sporu neefektivním Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových (viz rubrika Úřad na zrušení, LF říjen 2007). Jedinečné území

českého svobodného přístavu tak zůstává nevyužito a přístav chátrá.

Závěr

Česká republika by měla urychleně uplatnit svá práva na provoz Českého přístavu v Hamburku a začít provozovat svobodný přístav dle ustanovení Versailleské smlouvy. Jakmile získá zpět kontrolu nad svým přístavem v Hamburku, může jej jako celek nebo po částech pronajmout k provozu ve výběrovém řízení soukromým subjektům. Svobodný přístav by tak měl začít sloužit k účelu, k jakému byl Versailleskou smlouvou zřízen: K přístavnímu podnikání nezátíženému clem a DPH a spotřebními daněmi. Než smlouva vyprší, měla by ČR jednat o prodloužení na dalších 99 jako náhradu za Německem nikdy neposkytnuté pozemky v přístavu Štětín.

REGULAČNÍ POSTŘEHY MOJMÍRA HAMPLA

Regulace a bohatství

V prvním poprázdňinovém postřehu bych chtěl být abstraktnější, než obvykle. Opakovaně se sám sebe při zkoumání všemožných regulačních pokusů a záměrů ptám, zda je možné najít jakoukoli regulaci, která prokazatelně způsobuje, podněcuje růst bohatství. Zatím jsem na takovou nenarazil a nechám na čtenářích, zda mi nějaký rozumný tip pošlou na níže uvedenou mailovou adresu.

Standardní regulace, alespoň ta, která je v těchto pravidelných sloupcích pravidelně traktována, má naprosto jiné důsledky. Buď růst bohatství přibrzdí, nebo dokonce preventivně brání vzniku příležitosti pro tvorbu bohatství, případně bohatství všemožně přerozděluje tím, že arbitrárně upravuje výsledky, které by v reálném světě bez regulací nastaly. Mimoto existuje samozřejmě řada regulací, které vznikají jen proto, aby napravily (pochopitelně neúspěšně) důsledky předchozích regulací.

Přesto ale bude mnohým znít příliš příkře věta, řečená v různých variacích mnohými přede mnou: *regulací nelze dosáhnout růstu bohatství*. Proč toto prosté konstatování tolika ušim nezní, a vůbec ne jen kovaným socialistům? Inu proto, že zamýšleným cílem mnohých regulací, jejich odůvodněním a ospravedlněním ze strany jejich tvůrců, bývá právě snaha zvýšit bohatství, či zlepšit blahobyt. A publikem bývá takto, samozřejmě často podprahově a bezmyšlenkovitě, též přijímána.

Od abstraktního uvažování ke konkrétním příkladům. Jistě si dobře uvědomujete, jak často se třeba vedou diskuse o regulaci dovozu ojetin do České republiky. Argumentace je v politicko-romantické rovi-

ně přímočará: nechceme u nás „smetišť“. Nechceme auta, která neodpovídají dnešním platným nárokům kladeným na prodej nových vozů v naší zemi. Zamýšleným cílem regulace dovozu ojetin je zajistit, aby na českých silnicích jezdila lepší a novější auta. Jenže vozový park, tak jako stav nemovitostí, šatníků či ledniček, je primárně odrazem kupní síly, bohatství populace. A takovouto regulací samozřejmě nelze zajistit, že najednou, skokově zbohatnou ti, kteří dovezené ojetiny poptávají. Ti je chtějí proto, že je považují za lepší alternativu ve srovnání s tím, čím dnes jezdí, či ještě lepší alternativu v porovnání se stávajícím životem bez auta vůbec.

Nepochybně by i oni preferovali auta lepší, dražší a novější, ale chybí kupní síla, bohatství. Dokud existuje někdo, kdo chce ojetinu koupit, dokud existuje přirozená poptávka po ojetinách, odvozená od existující kupní síly, do té doby může takováto regulace způsobit jen jedině: zlepšuje pocit z jízdy a vozového parku pro ty, kteří řídí auta regulací nedotčená. A ze zákona neumožňuje uspokojit poptávku těch, kteří by se cítili lépe, kdyby mohli auto z dovozu mít. Co ale tato regulace nepochybně nečiní, protože nemůže, je růst bohatství, který by mohl zajistit všem zvýšení kupní síly a tedy jízdu v lepších vozech. Možná jsem příliš rozvláčný, ale po několika rozhovorech na toto téma jsem nabytl obludného přesvědčení, že právě tento klíčový aspekt mnohým uniká.

Na tomto příkladu je též vidět další typický rys regulace. Ta může mít často dvě polohy či dvě fáze: nejprve je škodlivá (neumožňuje poptávajícím dostat vůz, kte-

rý je pro ně zlepšením stavu proti stávající situaci), nebo je zbytečná (pokud kupní síla dostatečně vzroste, nebude už nikdo ojetiny poptávat, každý přirozeně chce jezdit raději v lepším, novém voze, pokud na něj bude mít a regulace dovozu ojetin tudíž netřeba).

A to je druhé abstraktní pravidlo, které bych chtěl zdůraznit. Nejenže regulace sčezí zajistí růst bohatství, ale často se pohybuje mezi dvěma extrémy: *buď je škodlivá nebo zbytečná*.

Je to dobře vidět i na jiném příkladu. U státem nařízené, tedy regulované minimální mzdy. Ta je buď stanovena nad úroveň mzdy tržní, pak přirozeně zmenšuje nabídku volných míst, vytlačuje některé zaměstnané z trhu práce a napomáhá růstu nezaměstnanosti. Pak je škodlivá. Nebo je přesně na úrovni tržní mzdy či pod ní a pak je zcela zbytečná, protože za tuto mzdu jsou zaměstnavatelé ochotni zaměstnávat tak jako tak.

Ať už se ovšem jakákoli regulace nachází v jakékoli z těchto dvou fází, platí to, co regulační postřehy tvrdí opakovaně. Je dobré takovou regulaci pokud možno vůbec nezavádět.

Mojmír Hampl
(mojmir.hampl@cnb.cz)
viceguvernér ČNB,
je členem redakční rady LF

ÚŘAD NA ZRUŠENÍ

V této rubrice představujeme úřady, které žijí z peněz daňových poplatníků a jejichž existence je zbytečná nebo dokonce škodlivá. Jsme přesvědčeni, že odstraňování zbytečných úřadů je jediná cesta k omezení korupce a účinná cesta ke snížení daňového břemene.

CENIA

Forma: Příspěvková organizace Ministerstva životního prostředí

Počet zaměstnanců: 90

Rozpočet: 64 milionů

Z toho na platy: 34 milionů

Činnost: Úřad provozuje „informační centra udržitelné výroby a spotřeby“ v jednotlivých krajích, kde můžete získat zdarma jeho brožury. Úřad též nabízí označení „Ekologicky šetrný výrobek“ a „Ekologicky šetrná služba“, které si za poplatek 10 tisíc korun můžete dávat na vaše výrobky a služby, pokud splníte základní podmínky (např. prodáváte dřevěné brikety nebo máte na záchodě ve firmě recyklovaný papír). Obce mohou požádat o zařazení do seznamu „Místní agenda 21“ vedeného úřadem. Už se jim přihlásilo 80 obcí. Aby obec byla zařazena do seznamu, stačí, aby zřídila odbor či výbor pro Místní agendu 21 a pořádala environmentalistické akce typu „Den Země“. Úřad také podporuje environmentalistické sdružení Arnika. Ředitel úřadu Jiří Hradec navrhuje výměnu splachovadel na záchodech ve všech státních institucích za menší, aby se „ušetřilo 190 milionů tun vody“. (Nová evropská směrnice, která omezí nádrže záchodových splachovadel se již chystá.)

Hospodaření: Úřad hospodaří s dotací ze státního rozpočtu ve výši 60 milionů. Jedno procento výdajů kryje dotace z fondů Evropské unie.

Hodnocení: Úřad CENIA je v podstatě státem placenou environmentalistickou organizací. Není tedy pouze zbytečný, je i škodlivý.

Verdikt: Úřad by měl být okamžitě zrušen a zaměstnanci propuštěni. Mohou zkusit nabízet nálepku „ekologicky šetrný výrobek“ na trhu bez podpory 64 milionů korun, o které by se mohly snížit daně.

Laissez-Faire, měsíčník pro svobodu jednotlivce. Čte se [lese-fér]. Vydává: občanské sdružení Laissez Faire. Adresa: Bozděchova 8, 150 00 Praha 5. Tel.: 603 228 753, mach@cepin.cz. Redakční rada: Petr Mach, Tomáš Jirsa, Jaroslav Bachora, Mojmír Hampl. Internetový archiv: www.petrmach.cz. Číslo účtu: 1011153517/5500. Náměty, články, reakce, zájem o předplatné, zájem o inzerci uvádějte na výše uvedený kontakt. Registrace MK 8183. ISSN 1212-8597

Časopis Laissez Faire zdarma

v tištěné podobě
na adresy médií a škol

Působíte v médiích nebo na středních a vysokých školách?

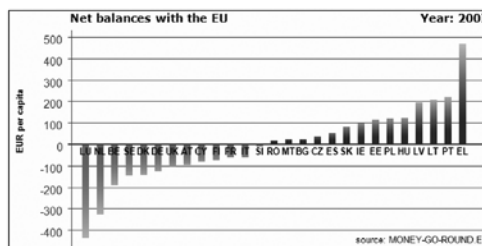
Objednejte si doručování časopisu **zdarma** na mach@cepin.cz (Petr Mach, editor)

Laissez Faire Vás zve na web

www.money-go-round.eu

nejobsáhlejší přehled o platbách členských zemí
do rozpočtů Evropské unie a o příjmech z EU

data od roku 1992 do roku 2007

„In 2007 the biggest net contributors to the EU budget were the taxpayers of Luxembourg contributing EUR 438 per head over what they received. The biggest net recipients were the taxpayers of Greece receiving EUR 470 per capita over what they paid.“

Nakladatelství C. H. BECK

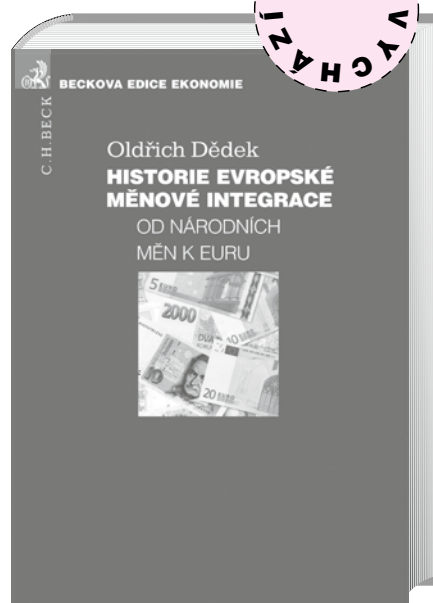

OLDŘICH DĚDEK

Historie evropské měnové integrace Od národních měn k euru

B5, vázané, 288 s., obj. č. BEK 20, ISBN 978-80-7400-076-8

- Brettonwoodská pravidla hry
- Evropská platební unie
- Wernerův plán
- Roky hada
- Stavební kameny a vývojové fáze EMS
- Krize EMS
- Maastrichtská kritéria
- Teorie optimálních měnových oblastí
- Poslední úsek ke společné měně (nezrealizovaná monetární spolupráce, evaluační procedura, zavedení hotovostního eura)
- Přehled aktuální související literatury
- Rejstřík

Publikaci lze objednat s 5% slevou v e-shopu na adrese www.beck.cz, nebo písemně na adrese: Nakladatelství C. H. Beck, Řeznická 17, 110 00 Praha 1 tel.: 225 993 959, fax: 225 993 920, e-mail: beck@beck.cz